

השוכר את הפועל פרק המישי עבודה זרה סה.

עין משפט גור מצוה

בג א מיי פ"ט מהל' עבודת כוכבים הל"ב ב סמג לאזין מה טושי"ע וברב אלפס כ"פא דמלתין דף של"ז: ב מיי פ"ח מהל' מלכס הלכה ז: ג מיי פ"ג מהל' מאכלות אסורות הלכה יח [וע] סמג לאזין קמת טושי"ע ח סמג קלג סעיף ג: מה ד מיי פ"ד מהל' שבויות הלכה ח סמג עשין פט טושי"ע י"ד ס"י ס"ז סעי' ג:

ביקרותיך. פי' בקונטרס לכבוד לך לשון יקר אלכל בתהלים פירש זיקרותיך לשון זיקור וכן פי' (וה המוצח) יהיה לי לזכר ווע"פ שהיו"ד יתירה מגויה היא במסורת עם יו"ד של מי נתן למשיסה כלומר מבקרות לך ועומדות לשרתך:

מעמא דא"ל דעיתותי ערב בו'. הא דלל משני מתני' כרשב"ג דאמר פי' ימכר כולו (ב) חוץ מדמי יין נסך וכאן נמי שכרו מותר חוץ מדמי חצית דניחא ליה לאוקמי כרשב"ג אי נמי שכרו מותר משמע כל שכרו אי נמי זהא אפילו רבן שמעון זן גמליאל מודי דהתם איין דרך ליקח יין מן העובד כוכבים והכא דרך בני אדם ליקח שר מן העובד כוכבים ויש לאסור כל השכר ומילוק זה יש צירושמי ולעיל ס"פ כל הללמים (דף מט): ג ארג זו את הגבד ולפי המירוח דניחא לאוקמא כרשב"ג ניחא דלל תיקשי נוקמה כר"א דלית ליה לעיל יש פדיון לעבודת כוכבים ויולך הנאה לים המלח אף בלא זה וזה גורס וקיימא לן כוותיה ולתירוח האחר נמי יש לומר שכרו מותר משמע בלא פדיון:

הא דאמר דלית העבר איין ק' חביות בק' פרושות. וזהא אסרה צרייתא כי לא אמר לו לעיתותי ערב דכל כמה דלל אעצריניהו לכולהו לא יהיב ליה מדי הלכך כוליה אגרא שייך דיה כן לשון הקוגני' משמע הא אל' לעיתותי ערב מותר ווע"ג שהיא מאותם חציות שהתנה עמו וקשה דמ"מ שכר האיסור מעורב בכל ההישר לכן נראה לפרש ולעיתותי ערב אחר שהשלים קבלותו אמר לו כן ואשמעי' שאע"פ שלא עשה עמו תנאי חדש אלל על פי תנאי הראשון הוא מעצרי צפרותה לפי חשבון מאה במאה פרושות וס"ד שהכל שר אחד הוא ונמלל בשכרו מעורב שר יין נסך קא משמע לן דשרי והוה ליה כמעצרי דיום של אחריו מאחר שכבר השלים קבלותו: ד"ה ג' ר"ת שוכר מניח עליה כסמו מלשון כסת ולא גרס כסותו דדבר פשוט הוא ופי' ילך ערום ואם תפרש כסותו שניה שיש לו אם רגיל ללבושה פשיטא שמוטר ואם בא להסיר אע"פ שאינו רגיל היה לו לפרש אלל כסמו גרס והוא כסת קטנה שיושב עליה לו נתן תחת ראשו למראשותיו וכו' הוא הגדול ששוכב עליו והעולם טועים שאומרים לקטן כר ולגדול כסת ורואה ממסכת תמיד (פ"א מ"ה) איש כסתו בארץ וכן תנא בכלים (פ' כ"ח מ"ה) כר שעשאו סדין וכסת שעשאו מטפחות וגם במקרא (ישוקל י) למתפרות כסתות על כל אזילי ידים וכו' הוא לשכר עליו כדמשמע פ' השולח (גיטין דף מ. וש) רשב"ל היה שוכב על מעים ואומר

לאצידרנא. שם העובד כוכבים: צוודא. צמרתך של וורדים: עינא דבעיא למחוי לנו ציפוא. עין המתאוה לראות רעמתך תעקר שהרי הקב"ה ממלא כל תאוותך שאף שיחתכס מתצרת: זיקרותיך. לכבוד לך. לישראל קא מצטר נביא: עין לא ראסה. זולתי עין של

לאצידרנא ביום אידם אמר אידענא ביה דללא פלח לעבודת כוכבים א"ל רב יוסף והתניא א' איהו גר תושב כל שקיבל עליו בפני ג' חברים שלא לעבוד עבודת כוכבים כי תניא הדיא להחיותו והאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן יגר תושב שעברו עליו י"ב חדש ולא מל הדי הוא כמין שבעובדי כוכבים התם כגון שקיבל עליו למול ולא מול רבא אמטי ליה קורבנא לבר שישך ביום אידם אמר ידענא ביה דלא פלח לעבודת כוכבים אול אשכחיה דיתבי עד צואריה בוודא וקיימן זונות ערומות קמיה א"ל אית לכו כה"ג לעלמא דאתי א"ל דידן עדיפא טפי מהאי א"ל טפי מהאי מי הוה א"ל אתון איכא עלייכו אימתא דמלכותא אנן לא תהווי עלן אימתא דמלכותא א"ל אנא מיהא מאי אימתא דמלכותא איכא עלי עד דיתבי אתא ההוא פריסתקא דמלכא א"ל קום דקבעי לך מלכא כי נפיק ואזיל א"ל עינא דבעי למיהווי לכו בישותא תיפקע א"ל רבא אמן פקע עיניה דבר שישך אמר רב פפי איבעי ליה למימרא ליה מהאי קרא יבנות מלכים ביקרותיך נצבה שגל לימינך בכתם אופיר אמר ר"ג בר יצחק איבעי ליה למימרא ליה מהכא עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו: שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת: ווע"ג דלא א"ל לעיתותי ערב ורמיניה השוכר את הפועל ולעיתותי ערב אמר לו העבר חבית של יין נסך ממקום למקום שכרו מותר מעמא דא"ל לעיתותי ערב אין כולי יומא לא אמר אביי כי תנן נמי מתניתין דאמר לעיתותי ערב תנן רבא אמר ל"ק הא דאמר ליה העבר לי מאה חביות במאה פרושות הא דא"ל העבר לי חבית חבית בפרוטה והתניא יהשוכר את הפועל ואמר לו העבר לי מאה חביות במאה פרושות ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו אסור חבית חבית בפרוטה ונמצאת חבית של יין נסך ביניהן שכרו מותר: השוכר את החמור להביא עליה יין נסך שכרו אסור: הא תו ל"ל היינו רישא סיפא איצטריכא ליה שכרה לישב עליה אע"פ שהניח עובד כוכבים לגינו עליה שכרו מותר למימרא דלגין לאו (ב) דינא הוא לאותוביה ורמיניה דיהשוכר את החמור שוכר מניח עליה כסותו ולגינתו ומוזנותיו של אותו הדרך מכאן ואילך חמר מעכב עליו חמר מניח עליה שעורים ותבן ומוזנותיו של אותו היום מכאן ואילך שוכר מעכב עליו אמר אביי נהי דלגין דינא הוא לאותובי מיהא אי לא מותיב ליה מי אמרינן ליה נכי ליה אגרא דלגינתו ה"ד אי דשכיח למזבן חמר נמי לעכב ואי דלא שכיח למזבן שוכר נמי לא לעכב אמר רב פפא ה"ל צריכא דשכיח למיטרח ולמזבן מאונא לאונא חמר דרכיה למיטרח ולמזבן שוכר לאו דרכיה למיטרח ולמזבן אבוה דרב אחא בריה דרב איקא הוה

(א) [ע] תוס' לעיל מ: ד"ה לאפקין] (ב) [לעיל סד:] (ג) [ע] י"ג ומאי טפי מהאי א"ל] (ד) ג"א מהכא ולאוס מלאוס יאמן א"ר ספא אצעי ליה למימרא מהכא עין כר, (ה) [מספ] פ"ח ה"ד] (ו) צ"ת עט: ע"ש, (ז) [מגרוס על עור היום בניו ישיעה י"ן] (ח) [ע"ל ומנחם הנחשת במלכים ב טו, (ט) [קמין עד, ג, וסס ד"ה ארג, (י) נצ"מ עט: ע"ש] (יא) [ע] המי בשם ר"ת, (יב) [ע] ה"ה מ"ג טע"ה פ"י י על פסוק עור היום בניו,

תורה אור השלם

1. בבוח מלכים ביקרותיך נצבה של לימינך בכתם אופיר: תהלים מה י ומעולם לא שמענו לא דאזינו עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו: ישיעיהו סד ג

הגהות הב"ח

- (א) גם' למימרא דלגין לאו דרכיה הוא לאותוביה: (ב) תוס' ד"ה טעמא וכו' כולו לעובד כוכבים חוץ מדמי יין נסך שבו וכאן:

מוסף רש"י

חמר נמי לעכב. השוכר שלא יניח עליה אלל מונוות של יום אחד (ב"ח ט"ו). מאונא לאונא. ממלון דליה למלון דליה (ט"ו). למיטרח. לחור ולשאל בעיר מי מוכר מונוות (ט"ו).

בתי כרסי כרי וכן פ"ב דעירובין (דף ק:) ונעשית כר לצעלה והא דכתיב (בראשית לא) ותשימם כר למתרגמינן צעציטא דגמלא וחור כרפס (אסתר א) אותו כר היה גדול כמטות המוצעות לכבוד הצית: **מאונא לאונא** פי' ממסע למסע מנהלך יום למהלך יום כמו ו נטל ועבר תלתא אונין דסנחריב והא דלמרי' (בבבא מדרין) (דף טז:) עשר מטעות נסע אותו רשע בצאות היום בתרגום אינו חושב כי אם ערים גדולות והא דכתיב גבע מלון לנו דמשמע שלנו שם לילה אחת שמא מקפת אלנו הלכו תחילה ולנו מקפת במקומות הללו והוא ושאר החיל הבאים אחריהם עמו עברו עד ירושלים והלכו הכל דיום אחד לפי שהיה ממנהר להיות שם בצאות היום: